

Research

ЗА МЯСТОТО НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА ПЕСЕН С ПРАВОСЛАВНО- РЕЛИГИОЗНО СЪДЪРЖАНИЕ: ОПИТЪТ НА ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ

Ивелина Николова НИКОЛОВА

Пловдивски университет „Паусий Хилендарски“

Резюме. Настоящите размисли изхождат от тезата, според която българската народна песен отразява душата на българина. В нея се поместват памет, традиции, живот и наследство. В съдържателен план идеите в една част от българските народни песни обаче, се развиват на християнска основа. Този факт е често пъти пренебрегван, или отхвърлян. Ако народно-песенното ни наследство трябва да бъде съхранявано, ние сме задължени да го съхраним и транслираме в неговата целокупност. Като резултат от тази нагласа се зараждат българските народни песни с православно-религиозно съдържание – един реално изпълнен опит в една неголяма Община в България, която мисли не само за съхраняването на християнското и родното ни наследство, но преди всичко то да достигне до децата ни, за да продължи да се разпростира в поколенията занапред.

Keywords: folk song, Christian religion, Kyustendil municipality, learning

---

Увод

Обект на настоящите есеистични размисли са множество публикации и изследвания в последните години, които целят да утвърдят националното, духовно и религиозно наследство посредством езическото. В някои съвременни фолклористични изследвания то служи като средство за преоткриване на архетипа на българската култура и генезиса на творческите прояви на българина и българското изобщо. Изказаните различни изследователски позиции в тази насока целят да докажат езическата ни „идентичност като българи“, като едновременно с това се пренебрегва значението на християнството за развитието на духовния и културния живот на българите. Тази тенденция се наблюдава и по отношение на българската народна песен.

Още в началото трябва да споделим и това, че текстът на настоящото изследване не претендира да разгръща материята от гледна точка на фолклористиката. Опитите ни се ограничават само до маркиране на някои насоки, които по-скоро попадат в обекта на размисъла за християнската религия и мястото ѝ в живота на българина, разкрит чрез народно-песенното творчество.

Изхождаме от един добре познат факт, превърнат в позиция на различни нива: често пъти умишлено или не се игнорира мястото и значението на християнските идеи и изобщо темата за присъствието на християнската религия в живота на българите. Ако тя се интерпретира все пак, то това се случва на битово ниво, с дълбоко примитивни акценти, които не винаги са в синхрон със същинското християнство; по-скоро се приближават към битовото и номинално практическо изповядване на религията. Този подход е забележим и по отношение на народно-песенния ни фолклор. Наблюдаваме не просто омаловажаване на мястото и значението на християнските елементи в него; смущаващо е целенасоченото отделяне, непознаване или нежелание да се признае

обективна истина, според която в българските народни песни се срещат
198

редица християнски мотиви, които изграждат една паралелна тъкан в песента, едно звено, явяващо се съдържателно духовно и културно обогатено. Трябва да признаем, че не езичеството, но християнството е същинският повод да говорим за духовност и култура в страната ни в национален мащаб. То е религията чрез която нашата култура и духовност стават разпознаваеми, облагородени, а народът ни – носител на уникално духовно наследство в световен мащаб. Иде реч за това, че душата на българина съчетава оригинално фолклорно песенно творчество, одухотворено от една мощна световна религия, в резултат на което се раждат красиви и ценни образци на народната песен. Макар тези образци да не са ярки и забележими в значителна част от съдържанието на песните, местата в които те присъстват не трябва да бъдат подминавани с безразличие.

Предвид споменатите насоки на размисъл, нашият интерес е провокиран от много въпроси: какво печели и какво губи фолклорното ни наследство, и в частност българската народна песен, в умишленото ѝ отделяне от християнската вяра; доколко наследеното и новопридобитото се срещат; къде и кои са техните образи и представи; как се възприема християнската култура в народната песен; и мит ли е традиционното разбиране за отсъствие у българина на силно религиозно чувство. В случая е важен и подстъпът към търсене на общото между *духовно* (християнското) и *народностно* в българското песенно творчество. Този подход е и научно необходим, за да бъдат разбрани и доведени до край възможните проблемни, тематични и образни пресичания в двете и да се очертаят някои основни насоки в изграждането на българската менталност. Общите ни усилия достигат до откриване на влиянията, които я пораждат и променят, но за които умишлено дълго време се е мълчало.

Така очертаната тема е провокативна и достойна за самостоятелно изследване. В случая ще се ограничим само до маркирането на някои основни тематични звена с цел да се открие нейният релеф – такава, каквата тя присъства в съзнанието на мнозина, които желаят не просто да помнят същинското християнско и българско наследство, но и да го предават на поколенията.

Основната идея за прилагане на подобни размисли е убеждението ни за вътрешната диалогичност между народната песен и християнската религия, за наличие на типологическо сходство, но и на пряко усвоена художествена образност. Може да се каже, че тези песни са боговдъхновени в някакъв специфичен смисъл. Те не само изграждат представа за динамиката (и донякъде драматизма) на общуването с християнското, но очертават и парадигмата на различните етапи на секуларизация (в см. на паганизиране) на българската народна песен, поставяйки въпроса доколко този факт е креативен за нейния бъдещ развой.

Посредством тези размисли се опитваме да включим сериозния диалог за очертаване на параметрите на народната песен като изява на християнското и религиозния опит на българина. Правилното схващане на „принадлежността към идентичното“ в българската народна религиозна песен неизбежно засяга множеството пластове в културното и християнското съзнание на българина, и проследява как и къде се срещат (съответно сблъскват, разминават) традиционното и модерното, старото и новото.

„Друго“ и „чуждо“ ли е християнското наследство в народно-песенния ни фолклор?

Тезата, която застъпваме вероятно се свързва с необичайна изследователска позиция, но тя цели да анализира задълбочено проблемни

снопове от типа *свое–чуждо*, *култура–народностност*, *мяра и норма*, *християнство-неопаганизъм*, които са поставени в сферата на търсене на християнското като начин за реконструиране на духовния, вътрешен смисъл в тематиката на някои български народни песни (познати във фолклористичната мисъл като *обредни* или *митични*). Те надхвърлят по смисъл, предназначение, и функция тези граници, защото тъкмо обратното разбиране за народната песен – *и като религиозна*, разкрива възможността за нейното „преосъществяване” и прочит отново. Това намесва понятията *памет* (като етносна, народна, но и религиозно-философска)¹⁾ и *спомен*, представени и в тяхното богословско осмисляне.

В народно-песенния ни фолклор присъстват песни с християнска тематика, разкриващи вярата на народа ни в Бога, базираща се върху познати библейски истории и тематично сходни до житийната литература. По принадлежност и по функция, вярата на българина оказва влияние върху народните песни. Това обстоятелство ни дава правото да мислим качествената определеност на тези народни песни точно като *български народни песни с православно-религиозно съдържание*; по същност те остават, разбира се, народни, но по съдържание, функция и защо не предназначение, се простират в един много по-широк обхват. Междинното определение *религиозни*, поставено след *български*, поема смислово ударение, решавайки въпроса за истинността на тяхната християнска, а не езическа основа.

По друг начин обаче мислят тези, които виждат във фолклорното ни наследство предимно езическо присъствие и натовареност откъм подобни тежнения. В този случай християнските мотиви се приемат като чужди, като други, като случайно добавени или случайно попаднали в него. Предвид тази насока едно сериозно изследване върху темата концептуално и методологически трябва да постави сложния въпрос за присъствието на „другия“ и „чуждия“ във фолклора. „Другият“ и „чуждият“ елемент е християнският или езическият? Кой от двата образа

формира духовния, религиозния и националния образ на българина? Тези въпроси също провокират многопластови размисли. На този етап няма да бъдат разглеждани подробно. Ще подчертаем това, че „други“ и „чужди“ са неправилните определения именно на образите и сюжетите, които са заимствани от вярата на българина, отразена в първичните извори на Священо Писание,²⁾ агиографска литература, устни свидетелства за мощната проява на Божията сила в живота на отделни лица и събития. Те откриват света на духовното, съдържат архетипа на дълголетното българско религиозно творчество. Използването на библейски сюжети, напр. в народните песни, им придава специфична образност. Поради тези причини християнските мотиви в народно-песенното ни творчество не са чужди нему, не са другите, външните, привнесените и случайните; те са същината на българското творчество, погледнато откъм духовност и религиозност. Винаги е имало и ще има силно присъствие на езически елементи във фолклорния живот на българина. Това явление по ред причини не може да бъде премахнато. Но не то изгражда културната и духовната тъкан на нематериалното ни наследство и не бива за сметка на него същинското християнско присъствие да бъде квалифицирано като чуждо, ненужно или несъществуващо.

Държим да подчертаем, че тъкмо наличието на „чуждите“ на фолклора ни мотиви опровергават разпространената теза, че той е предимно с езическо съдържание. Съществуват народни песни, в които ясно прозират езически елементи, но има и друга част български народни песни, които са плод на живото християнско свидетелство на вяра в триличния Бог, която пронизва фолклорния живот на българина. Стигаме неизбежно до извода, че т. нар. „друг“ и „чужд“ мотив е всъщност твърде близкото и напълно „свое“ в образа на народното творчество на българина и, че християнството никога не е присъствало в личностното, творческо и национално пространство като натрапило се „чуждо“ явление. То е наше, „свое“ на българина явление тъкмо на антропологична и битийна основа.³⁾

В много митични образи в народните песни тълкуването на чуждостта е разноречиво. Например образът на жената е тълкуван като приятел на Адам, но и „чуждо“ на него творение. Така в народната песен се среща една неизбежна противоречивост, породена от устното предаване на библейския разказ за сътворението (Бит. 1-3 гл.), като легенда или мит и правилното му интерпретиране в християнското пространство като реалност. „Чуждата“ жена на Адам пречи за възприемането на образът на жената като жена, съпруга, майка, а нейната ценност се осмисля в ценностната система на християнството. Така „чуждият“ образ е всъщност ярък сигнал за промяна на досега схващания едноизмерен негов смисъл като дълбоко езически. В целия този процес се нарушавало мястото на християнската религия в народните песни. Дълго време то е подценявано, смятано е за непълноценно, неравноценно и обикновено се натоваарва с противоположни конотации: християнството е добро, но същевременно и не е толкова добро, то е и плашещо.

И ако подобни размисли предизвикват разчупване на досегашните представи за присъствието на християнското в народната песен, чрез възвръщането към „напълно другото“ (именно християнското), ние всъщност достигаме целта си – да докажем, че народната музика само осигурява музикална среда, в която то живее, като друг, *надеждневен* и *надезически* модус на пребиваване, в който тя въвлича изпълняващия и чуващия тези песни човек. С това народната музика се превръща в отразител на омузикаленото Божие слово тъкмо посредством текста на народната песен.

Митичните образи и символи, спомогнали за утвърждаването на голяма част от песенния ни фолклор, своеобразно се захранват от езическите вярвания, но не доказват убедително своята универсалност по отношение на всички български народни песни. Тук идентификационния механизъм опосредства и в известен смисъл „приземява“ висшия статус на християнското към реалната народно-песенна практика. Това открива нов

етап в интерпретирания проблем: за дуализма в българската народна песен с православно-религиозно съдържание – *християнските* мотиви срещу силното присъствие на *езическите*. Този сблъсък е неизбежна част от хармоничното единство на песенния ни фолклор, но и възел от съгласия и противоречия, който, след като разплетем, съзираме отделните нишки на изпятата християнска вяра, чутия и реализиран отговор на Бога, Неговото присъствие не само „в Църквата“, но и извън нея – между стените на живият християнски храм („*Не знаете ли, че вие сте храм Божий, и Духът Божий живее във вас*” - 1 Кор. 3:16). Той без прекъсване и до днес възпява в народни песни християнство и вяра, народност и идентичност и езическите елементи не го затъмняват, нито го разрушават. Ние не можем и да мълчим за него. Замлъкването през лицето на Онзи, Който е пълнотата на християнството и Извор на всяко творчество ни задължава да не премълчаваме за Неговото съществуване дори в една народна песен. Мълчанието за Онзи, за Когото е родена българската религиозна народна песен, е отказ да се измине пътят към смисъла, заради който тя съществува. Тя носи в процеса на своето автономизиране тенденцията да не подменя истинския си християнски смисъл с фалшив.

Въпросът дори се конкретизира според това какъв е характерът на общуване между Бога и човека чрез песента, какъв е начинът, по който се извършва: *народно-песенен* (поставен под знака на българското, което прави българската религиозна народна песен самостоятелен *изразен* свят) или *религиозен* конфесионален (специфично общуване на човека с Бога посредством религиозната народна песен). Религиозната народна песен е мислима и като средство за въвлечането в молитва, тя самата е такова „пространство“, в което човек е въвлечен, за да се претвори и опознае.

Дотук маркираните размисли пораждат и една друга важна тема, центрирана по-конкретно в богословска перспектива: трудно бихме могли да дадем отговор на въпроса: защо фолклорното наследство на българите стои далеч от ползрението на богословието? Защо в опита си да покажем

до каква степен сме православни, ние забравяме или игнорираме националното си наследство? Изреченият израз от мнозина „православието няма етнически или национални граници“, много често служи за извинение да покажем, че не сме българи, а християни; обидна мисловна конструкция, съпроводена често пъти с имитативни подходи в пеенето, в поведението и изобщо мисленето, по примера на съседни православни народи. До известна степен имам отговор на въпроса защо изследователския поглед на богослова стои встрани от фолклорното ни наследство и то е свързано предимно с наличието на езически и нехристиянски елементи у него, което по естествен път изтласква богословския интерес.

Какво е българска народна песен с православно-религиозно съдържание и приложима ли е в обучението по Религия: опитът на Община Кюстендил

Оттук размисълът се разгръща и в по-широко направление, което се простира в методологичния контекст на образованието и обучението на младото поколение. Ако народно-песенното наследство на българите е запазено до днес, то се е случило, защото под мъдростта на времето мнозина, милеещи за него, са го предавали съзнателно и целеустремено на поколенията. Днес в различните условия на времето ние сме задължение да транслираме запазеното и по нов начин, с нови средства, но запазвайки същинското му звучене, да го предадем на нашите деца. Предвид тези насоки от значение за нашия размисъл е също въпросът, свързан с мястото на българските народни песни с религиозно съдържание в образованието на подрастващото поколение. Доколко и как следва да присъства българската народна песен с православно-религиозно съдържание в обучението по Религия?

Българските народни песни с православно-религиозно съдържание са специфични. В тях основното послание е свързано тъкмо със светостта

и наличието на свято и по индиректен начин въздейства върху морала и поведението на децата. Те могат да бъдат представени накратко като музицирани катехизаторски посредници между Църква и ученици. Посредством българското и народното в музиката могат да бъдат предавани правилно отделни християнски послания от житията на светците, от библейските притчи и история и т.н. Методически този подход овладява и транслира иначе трудно смилаемото християнско послания за тези деца, чиито семейства не са въцърковени.

Децата ни са свикнали да припознават като свои обикновено образите на националните герои, възпети в народните песни. За мнозина наличието на библейски сюжети би било чуждо за тях. Агиографските образи не попадат в категорията „чужди“ образи, защото са заимствани от вярата на българина и са устни свидетелства за мощната проява на Божията в живота ни. Християнството никога не е присъствало в националното пространство като „чуждо“ явление. С това народната песен се превръща в отразител на сакралното Божие слово.

Мястото на българската народна песен с православно-религиозно съдържание в обучението по „Религия“, организирано на територията на Община Кюстендил

Скромните ми наблюдения върху интегрирането на християнската материя в общообразователните предмети и изобщо училищната практика показват, че християнската религия често пъти е предавана неправилно. Съществуват опити за утвърждаването на християнското посредством митологични и чужди нему идеи, при което се подменя съдържанието на религията най-често с елементи от битовото християнство. Сякаш съзнателно се търси езическата ни идентичност като българи. Знаят ли нашите деца, че много народни песни са изградени върху християнски сюжети, а липсва изобщо подобна жанрова класификация.

След дългогодишно проучване на подобни песни, се зароди идеята за жанровото класифициране на този тип народни песни с цел да бъдат приложени в обучението по Религия и посредством интерактивни модели на преподаване да се търси общото между *духовно* (християнското) и *народностно* в българското песенно творчество. По жанр тези песни са народни. Междинното определение *православно-религиозно съдържание*, поставя смислово ударение върху тяхната християнска, а не езическа основа.

По този начин се зароди една добра инициатива на екип от богослови към Община Кюстендил, които през 2018 г. реализираха на практика идеята да се създадат български народни песни с православно-религиозно съдържание, приложими в обучението по “Религия”. Проектът се изгради от авторски песни и се реализира с прякото участие на учители по Религия в Община Кюстендил (където предметът „Религия“ се изучава във всички детски градини и училища вече десет години), столични свещеници и професионалисти в областта на източно-църковното пеене. Като резултат от това излезе компактдискът със заглавие „В православна вера да пребъдем“ съдържа 26 авторски български народни песни с православно-религиозно съдържание, свързани с християнски празници, жития на светии и нравствени поуки. Всяка празнична песен е допълнена със съответния тропар. Дискът се издава в комплект с православно музикално букварче, в което са поместени текстовете на песните, снимков материал и интересни задачи за децата на базата на народно-песенната материя.

Текст и музика на песните: Цветелина Велева; аранжимент: Йордан Владев; изпълнение на тропари: иконом Кирил Попов, Калин Кирилов, свещеник Андон Петров; изпълнение на песните: иконом Кирил Попов, Калин Кирилов, свещ. Андон Петров, Цветелина Велева, Ивелина Николова.

Приложението на българските народни песни с православно-религиозно съдържание може да бъде реализирано в различни сфери: (а) в обучението по „Религия“ - те не могат да бъдат заместители на основните методични единици, но могат да послужат за допълнителни образци и помощно средство; (б) в драматизации и други артистични детски представления; (в) в кръжоци и в неформалния учебен процес; (г) извън образователната сфера те могат да бъдат просто слушани както всички останали песни.

Практическото приложение на песните се реализира чрез слушане и възпроизвеждане; в театрални и други кръжоци; представления; обучението по Религия.

Практическо реализиране на идеята в контекста на пряката ѝ обвързаност с методиката на преподаване на “Религия” е заложено в Стратегията за преподаване на Религия“, гр. Кюстендил (предучилищен – начален етап).

Песните биха могли да бъдат сегмент от затвърждаването на урока или при преподаването му в два часа, като втория час е посветен на преговор и затвърждаване на основните идеи от предходния час.

Съчетаването на основни ядра от обучението по Музика с основни ядра в обучението по Религия (предложени в стратегията за преподаване на “Религия”) включва: (а) *Основни ядра в обучението по Музика*: възприемане; възпроизвеждане; музика и игра; елементи на музикалната изразност; (б) *Основни ядра в обучението по “Религия”*: Църква; българска народна традиция; християнски празници. Връзката между църковна и народна традиция, разкрити в направлението „Църква, традиция, празници“ (предучилищен – начален етап).

Комплектът „В православна вера да пребъдем“ е издаден в тираж от 1 000 броя (пилотен тираж).

Кратък съдържателен анализ на българските народни песни с православно-религиозно съдържание

След направен анализ на близо 30 авторски песни от споменатия жанр, песните могат да бъдат категоризирани по следния начин: (а) песни, свързани с агиографски образи; (б) песни, представящи библейски сюжети; (в) песни, разкриващи иконографски типажи; (г) песни с нравствената проблематика.

След направения анализ на текстовото съдържание на песните, се очертаха следните по-важни смислови гнезда: (1) Църковна (катехизична) грамотност: децата научават за смисъла на някои понятия като пост, литургия, изповед, свещеник, причастие, храм, Богородица, покаяние, лития, икони и др.; (2) Важни нравствени теми: духовната чистота на Света Богородица, вярата на светците, добротворство, силата на смирението и прощката, вярата и молитвата и др.; (3) Иконографски сюжети: децата се запознават с образите на по-известните празници и светци от църковния календар: св. Йоан Рилски, св. арх. Михаил, св. Николай Чудотворец, Въведение Богородично, Богоявление, Сретение Господне и др.; (4) Библейски сюжети: силната вяра на Авраам, историята около Рождество Христово, Лазаровден, Цветница, Възкресение Христово и др.

Заклучение

От казаното дотук можем да утвърдим мисълта си в началото, според която темата за българската народна песен с православно-религиозно съдържание има място в полезрението на богословието и може да бъде овладяна по съответния начин. Тази песен може да бъде възприета като „звучаща теология” и това определение съвсем не е метафора. Българските народни песни са завладени от религиозна мисъл и чувство, защото единяват религия и народност. Те са знание, но и нещо друго –

упование в мъдростта и благодатта, един силен глас на вяра, преклонение и благослов.

Благодарност: Статията се издава по проект КП 06 ОПР
05/6 към ФНИ.

БЕЛЕЖКИ / NOTES

1. Паметта като хранилище, „скривалище” в човешката душа носи не само телесни образи и движения на живата душа, но е и открита към Онзи, Който „пребивава непроменим над всичко” – защото „откак за Тебе научих, Те помня и в паметта си Те намирам, Когато за Тебе си спомням”. (Св. Аврелий Августин, 1993). Съвременното продължение на философската мисъл по посока на извеждането на онтологичните основания на паметта представя П. Флоренски, когато проследява свързващите линии между съществуващото (време), паметта и истината (вечността), при които на паметта е отредена роля да удържи, да филтрира, да „спре” онова, което е *достойно за поменуване* (*αληθεια*), да въдвори истината във времето – да бъде *вечна памет*. Именно стремежът към онова, което устоява на времето, към вплитането на измерението на вечното във времето, осъществяването от паметта, прави отчетлива връзката между памет и истина, връзка, при която паметта се издига до степен на пълно покритие с истината. Но ако истината е *вечна памет*, то ние я постигаме в акта на най-помнянето – чрез *спомена*, разкриващ принципно безкрайната възможност за възвръщане, за възпроизвеждане на онова, което трябва да се помни (Япова, 2006).

2. Пример за българска народна песен, изградена върху християнски библейски мотиви е „Аврамова жертва“:

Аврам Денице думаше:

- Денице, ясна звездице,

ти като рано изгряваш,

навред село огряваш
и първи петли разпяваш
и млади булки раздигаш,
у наше село не огряваш,
ни първи петли разпяваш
ни млади булки раздигаш,
ни моята Радка хубава.

Деница на Аврам продума:

- Кажи, Авраме, на Радка,
да ходи и да се моли -
дано си стигне рожбица,
рожбица на сърце,
рожбица от сърце.

Нека го кръсти Стоянчо,
кога стане десетгодишно,
на мама "мама" да каже,
на татко "тейко" да каже -
курбан ще го заколиш.

Че го курбан заклали
и го в пещи хвърлили;
кога курбан извадили -
Стоянчо сред пещи стоеше,
бяла си книга държеше
черно си слово четеше.

Добрич (Архив КБЛ-ВТУ).

3. Живата християнска вяра и личния религиозен духовен опит превръща човека във висше творение по благодат и го възкачва на ново битийно ниво. Това е и придобиването на възвисяващата се над емпиричните дадености богоустановена човешка същност (Мерджанова, 2000).

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Мержданова, И. (2000). *Есхатологична антроподицея: човекът в историята в съвременното православие*. Велико Търново: Праксис.
- Св. Аврелий Августин (1993). *Изповеди*. София: Народна култура.
- Япова, К. (2006). *Църковност и музикално мислене: с примери от творчеството на Добри Христов*. София: Институт по изкуствознание.

ABOUT THE PLACE OF THE BULGARIAN FOLK SONG WITH ORTHODOX-RELIGIOUS CONTENT: THE EXPERIENCE OF KYUSTENDIL MUNICIPALITY

Abstract. The present reflections are based on the thesis that the Bulgarian folk song reflects the soul of the Bulgarian. It houses memory, traditions, life and heritage. In terms of content, however, the ideas in some Bulgarian folk songs are developed on a Christian basis. This fact is often ignored or rejected. If our folk-song heritage is to be preserved, we are obliged to preserve it and translate it in its entirety. As a result of this attitude, Bulgarian folk songs with Orthodox-religious content are born - a real experience in a small municipality in Bulgaria, which thinks not only about preserving our Christian and native heritage, but above all to reach our children, to continue to spread through the generations to come.

✉ Dr. Ivelina Nikolova Nikolova
Department of Theology
[University of Plovdiv Paisii Hilendarski](#)
24, Tsar Assen Str.
4000 Plovdiv, Bulgaria
E-Mail: ivelina_selo@abv.bg

© 2020 Venets: Author

